

รายงานสรุปบทเรียน

- ชื่อโครงการฝึกอบรม : การบริหารเงินสำหรับข้าราชการ
- วันที่เข้ารับการอบรม : ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
- สถานที่ : ผ่านระบบออนไลน์ (OCSC Learning Portal ศูนย์การเรียนรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ)
- จัดโดย : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- ผู้จัดทำรายงาน : ส.อ. อนวัช ฉายสุวรรณ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน
- วัตถุประสงค์ :

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารเงิน โมเดลอิสรภาพทางการเงิน สภาพคล่องทางการเงิน การจัดการความเสี่ยง การแก้ปัญหาหนี้ วิธีการวางแผนเกษียณรวย และเห็นถึงความสำคัญของการเงินกับชีวิต

สรุปเนื้อหาการฝึกอบรม :

อิสรภาพทางการเงิน

หมายถึง การมีชีวิตที่หมดกังวลทางการเงิน อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการรายได้ที่ได้รับจากการทำงานอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และมีเหลือสะสมในรูปทรัพย์สิน เพื่อให้ใช้ได้ในวันข้างหน้าอย่างพอเพียง ในวันที่ไม่ได้ทำงาน และมีการปกป้องความเสี่ยงทางการเงินไว้ตามสมควร เพื่อป้องกันผลกระทบจากภัยที่อาจส่งผลกับการเงินในแต่ละช่วงชีวิต มีหลักการ ดังนี้

หลักการสร้างอิสรภาพทางการเงิน

๑. ทรัพย์สินทางการเงิน - เงินฝาก พันธบัตร สลากออมสิน หุ้นกู้ หุ้นกองทุนรวม
๒. ทรัพย์สินจริง - อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจ ทรัพย์สินมีค่า
๓. ทรัพย์สินทางปัญญา - ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร

คุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จทางการเงิน

๑. มีความรับผิดชอบทางการเงิน - การเข้าควบคุม และจัดการกับสถานะการเงินของตนเอง ไม่นิ่งเฉยหรือปล่อยให้ชีวิตการเงินของตนเองตกอยู่ในสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบทางลบต่อชีวิต
๒. มีความรู้ทางการเงิน - การมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการบริหารจัดการการเงินทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ การหารายได้ การใช้จ่าย การออม และ การลงทุน
๓. มีวินัยทางการเงิน - การนำความรู้ทางการเงินมากำหนดเป็นเป้าหมายและแผนการเงิน และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางการเงินที่ดีกับตัวเอง

หลักการบริหารเงินเพื่อสุขภาพเงินที่ดี

๑. สภาพคล่องที่ดี บริหารเงินในแต่ละเดือนให้มีพอใช้จ่าย มีกินมีใช้ และเหลือเก็บได้อย่างน้อย ๑๐% ทุกเดือน
๒. ปลอดหนี้จน ไม่มีหนี้บริโภคค้างชำระ หรือไม่ต้องจ่ายขั้นต่ำ และไม่มีหนี้นอกระบบ
๓. พร้อมชนความเสี่ยง มีทุนประกันชีวิตครอบคลุมความเสี่ยง หากเสียชีวิตก่อนวัยอันควร หรือป้องกันความเสี่ยงจากการเจ็บป่วย และอุบัติเหตุไว้อย่างเพียงพอ มีการจัดการความเสี่ยงกับทรัพย์สินต่าง ๆ ไว้เป็นอย่างดี
๔. มีเสบียงสำรอง มีเงินสำรองสำหรับดูแลชีวิตตัวเองได้อย่างน้อย ๖-๑๒ เดือน โดยไม่ต้องหยิбыืมใคร
๕. สอดคล้องเกณฑ์ภาษี วางแผนภาษีของตัวเองได้ ใช้สิทธิค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อนต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
๖. บั้นปลายมีทุนเกษียณ มีแผนการออม และลงทุนสำหรับการเกษียณไว้พร้อมแล้ว

งบการเงินส่วนบุคคล

งบรายรับรายจ่าย

แสดงความเคลื่อนไหวเงินของเราในแต่ละช่วงเวลา

รายรับ
เงินออม
ค่าใช้จ่าย
เงินคงเหลือ

“สภาพคล่อง”

งบดุล/งบแสดงฐานะการเงิน

แสดงสถานการณ์เงินของบุคคล ณ จุดเวลาหนึ่ง

ทรัพย์สิน	หนี้สิน
-----------	---------

“ความมั่งคั่ง”

ประเภทของหนี้

๑. หนี้เงิน คือ หนี้ที่ก่อให้เกิดภาระการเงินในรูปรายจ่าย ทำให้เงินไหลออกจากกระเป๋าเป็นประจำทุกเดือน (หรือทุกปี) ได้แก่ หนี้บริโภคต่าง ๆ อาทิ หนี้บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล บัตรกดเงินสด หนี้ผ่อนสินค้า หนี้นอกระบบ เป็นต้น

๒. หนี้รวย คือ หนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่ม สร้างกระแสเงินสดไหลเข้ากระเป๋าทุกเดือน (หรือทุกปี) เช่น หนี้กู้ยืมเพื่อลงทุน และสร้างผลกำไรได้มากกว่าภาระผ่อน

การแก้ปัญหาหนี้สิน

๑. หยุด ก่อหนี้
๒. สรุปรายการหนี้ทั้งหมด
๓. หาเงินก้อนมาปิดชำระ

๔. รีไฟแนนซ์รวมหนี้ชำระเป็นก้อนเดียว
๕. วางแผนชำระคืนด้วยเงินคงเหลือ

บริหารเงินด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักเศรษฐกิจพอเพียง	การใช้จ่าย	การลงทุน
มีเหตุผล	สิ่งที่เราจะซื้อ หรือจ่ายเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่ หรือเป็นแค่ความต้องการที่อยากได้เพียงชั่วคราว	เงินก้อนที่เราตั้งใจจะมาลงทุนนั้น มีวัตถุประสงค์เป็นอย่างไร
พอประมาณ	สิ่งที่เราจะซื้อ เป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่ แค่ไหนถึงพอเหมาะ ไม่เกินกำลัง และไม่สร้างภาระมากจนเกินไป	มีความรู้ในสิ่งที่จะลงทุนแค่ไหน มีการกั้นเงินสำหรับวัตถุประสงค์อื่นแยกไว้ชัดเจนแล้วหรือไม่
มีภูมิคุ้มกัน	พิจารณาถึงวันข้างหน้า หากซื้อไปแล้ว มีบางอย่างไม่เป็นไปตามแผนจะอย่างไร เช่น ตกงาน หรือรายได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง	อย่าทุ่มสุดตัวในการลงทุน ต้องเผื่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

การวางแผนการเงินเพื่อเป้าหมายระยะสั้น

เป้าหมายการเงินในระยะสั้น หมายถึง เป้าหมายที่มีเงินเป็นเครื่องสนับสนุน และมีระยะเวลาไม่เกินตั้งแต่ ๑ - ๓ ปี เช่น การเก็บเงินแต่งงาน เก็บเงินเพื่อดาวน์บ้านหรือรถยนต์ การศึกษาต่อ การวางแผนท่องเที่ยว เป็นต้น

วิธีการเก็บเงินเป้าหมายการเงินระยะสั้น

๑. กำหนดเป้าหมายทางการเงิน ศึกษาหาข้อมูลว่า สิ่งที่เราต้องการซื้อหรือจ่ายเพื่อเป้าหมายระยะสั้นนั้น จำเป็นต้องใช้เงินหรืองบประมาณเท่าไร พร้อมทั้งระบุเวลาให้ชัดเจน

๒. ตรวจสอบแหล่งเงินออมในปัจจุบัน และกำหนดแผนการออม โดยแบ่งย่อยเป้าหมายทางการเงินตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อระบุเป็นอัตราการออมต่อเดือน

๓. เลือกใช้เครื่องมือการเงินช่วยในการสะสม เลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่ความผันผวนไม่สูง และมีสภาพคล่องพร้อมใช้งาน เช่น เงินฝาก เงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนตราสารหนี้ สลากออมสิน เป็นต้น

อุปนิสัยของผู้ประสบความสำเร็จทางการเงิน

- ใช้จ่ายรู้จักยั้งคิด
- ไม่พาชีวิตจมกองหนี้
- มีระเบียบวินัยทางการเงิน
- ขาดเกินหมั่นตรวจดู หมั่นวางแผน
- ไม่ดูแลเงินออม
- ไม่ยอมให้ชีวิตขาดเป้าหมาย
- ใส่ใจความรู้ทางการเงิน

เงินสำรองเพื่อฉุกเฉิน

ควรมีเงินสำรองใช้จ่ายอย่างน้อย ๓ - ๖ เดือน เพื่อป้องกันความเสี่ยง กรณีสูญเสียรายได้ชั่วคราว เช่น ตกงาน ไม่ได้รับค่าแรง ประสบอุบัติเหตุทำงานไม่ได้ ฯลฯ หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงิน

ภัยร้ายทางการเงิน (แชร์ลูกโซ่)

ลักษณะการลงทุนต้องสงสัยว่าจะเป็นแชร์ลูกโซ่

๑. ให้ผลตอบแทนสูงเกินจริง (เกิน ๑๐ - ๑๕% ต่อปี)
๒. มีการรับประกันผลตอบแทน
๓. ชักชวนเพื่อนมาลงทุน เราได้ผลตอบแทนเพิ่ม
๔. เป็นการลงทุนง่าย ๆ ไม่ต้องทำอะไรก็ได้เงิน
๕. ไม่ได้ได้รับการรับรองจาก กสท.

ความเสี่ยงทางการเงิน

ประเภทของความเสี่ยงทางการเงินมี ๔ ประเภท คือ

๑. ความเสี่ยงทางการเงินส่วนบุคคล

เสียชีวิตก่อนวัยอันควร รายได้ไม่พอเกษียณอายุ สุขภาพไม่ดีหรือทุพพลภาพ การว่างงาน

๒. ความเสี่ยงทางการเงินต่อทรัพย์สิน

๒.๑ ความเสียหายโดยตรง - อัคคีภัย อุทกภัย โจรกรรม หรืออุบัติเหตุทำให้เสียหาย

๒.๒ ความเสียหายทางอ้อม หรือความเสียหายต่อเนื่อง - สืบเนื่องมาจากความเสียหายโดยตรง
เช่น ร้านค้าโดนน้ำท่วม ขาดรายได้

๓. ความเสี่ยงทางการเงินความรับผิดชอบ

บุคคลต้องรับผิดชอบต่อการกระทำที่ทำให้ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเสียหาย

๔. ความเสี่ยงทางการเงินจากบุคคลในครอบครัว

การเจ็บป่วย และอุบัติเหตุของบุคคลในครอบครัว

การจัดการความเสี่ยง

๑. หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (ต้นเหตุ)
๒. โอนความเสี่ยง (ประกัน)
๓. ควบคุมความเสี่ยง (ลดโอกาสเกิด)
๔. รับความเสี่ยงไว้เอง (เตรียมทุน)

แนวทางการจัดการความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง		โอกาสในการเกิด	
		สูง	ต่ำ
ความรุนแรง	มาก	“หลีกเลี่ยงความเสี่ยง” “ควบคุมความเสี่ยง”	“โอนความเสี่ยง”
	น้อย	“รับความเสี่ยงไว้เอง” “ควบคุมความเสี่ยง”	“รับความเสี่ยงไว้เอง”

แนวคิดและวิธีการวางแผนเกษียณสำหรับข้าราชการ

ช่องทางการสะสมทุนเกษียณ

- เงินชดเชยกรณีเลิกจ้าง
- บำเหน็จ/บำนาญชราภาพประกันสังคม
- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- กองทุนเงินออมแห่งชาติ
- เงินฝาก/พันธบัตร/สลากออมสิน
- ประกันชีวิต/ประกันบำนาญ
- กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)
- กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF)
- หุ้นสามัญ
- เงินฝาก/หุ้นสหกรณ์
- ทรัพย์สินที่แปลงเป็นเงินสดได้ เช่น บ้าน ที่ดิน ทองคำ ฯลฯ
- กระแสเงินสดจากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่า ดอกเบี้ย เงินปันผล ฯลฯ

แนวทางการบริหารเงินเกษียณ

- ชำระคืนหนี้รายการใหญ่ เช่น บ้าน รถยนต์ ฯลฯ
- จัดสรรการเงินเพื่อการใช้จ่าย
- ห้ามแบ่งหรือมอบให้คนอื่นจนกว่าจะจัดสรรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

กฎแห่งความมั่งคั่ง ๙ ประการ

๑. ความมั่งคั่งเริ่มต้นที่การใช้จ่าย
๒. สร้างทรัพย์สิน ก่อนซื้อหนี้สิน
๓. วางแผนเกษียณตั้งแต่วันแรกที่เริ่มต้นทำงาน
๔. เตรียมพร้อมรับมือกับเรื่องร้าย ๆ
๕. ลงทุนในความรู้เป็นอันดับแรก
๖. ลงทุนเพื่อกระแสเงินสด
๗. บริหารเงินอย่างมี “ระบบ” และเป็น “ระเบียบ”
๘. รวยไม่ได้ ถ้า “ให้” ไม่เป็น
๙. คิด-ทำ-มี

ประโยชน์ที่ได้รับ :

๑. ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเงิน การจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ การแก้ปัญหาหนี้ และตระหนักถึงความสำคัญในการใช้ชีวิตหลังเกษียณ
๒. สามารถนำเอาหลักการบริหารเงินด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันได้